

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
«ОДЕСЬКА ЮРИДИЧНА АКАДЕМІЯ»

ПІВДЕННИЙ РЕГІОНАЛЬНИЙ ЦЕНТР
НАЦІОНАЛЬНОЇ АКАДЕМІЇ ПРАВОВИХ НАУК УКРАЇНИ

КАФЕДРА МІЖНАРОДНОГО ТА ЄВРОПЕЙСЬКОГО ПРАВА

«ПРАВА ЛЮДИНИ В ПЕРІОД ЗБРОЙНИХ КОНФЛІКТІВ»

Збірник матеріалів Міжнародної науково-практичної конференції
(м. Одеса, 31 жовтня 2025 року)

*Друкується за наказом ректора Національного університету
«Одеська юридична академія» О. В. Тодошчака
(наказ № 3110-44 від 02.10.2025 р.)*

Відповідальний редактор – проректор з наукової роботи Національного університету «Одеська юридична академія», доктор юридичних наук, професор, професор кафедри міжнародного та європейського права, Заслужений юрист України **Аракелян Мінас Рамзесович**

Заступник відповідального редактора – завідувач кафедри Філософії права Юридичного факультету Близькосхідного університету (Кіпр), член-кореспондент Міжнародної академії порівняльного права **Дамірлі Мехман Алишах огли**

Заступник відповідального редактора – доктор юридичних наук, професор, завідувач кафедри міжнародного та європейського права Національного університету «Одеська юридична академія» **Бехруз Хашматулла Набієвич**

Укладачі:

Бехруз Хашматулла Набієвич – доктор юридичних наук, професор, завідувач кафедри міжнародного та європейського права Національного університету «Одеська юридична академія»;

Мануїлова Катерина Вікторівна – кандидатка юридичних наук, доцентка, доцентка кафедри міжнародного та європейського права Національного університету «Одеська юридична академія»;

Грушко Мальвіна Валеріївна – кандидатка юридичних наук, доцентка, доцентка кафедри міжнародного та європейського права Національного університету «Одеська юридична академія»;

Войтович Павло Петрович – PhD в галузі права, доцент кафедри міжнародного та європейського права Національного університету «Одеська юридична академія».

Матеріали видано в авторській редакції. Повну відповідальність за достовірність та якість поданого матеріалу несуть учасники конференції, їх наукові керівники, які рекомендували матеріали до друку.

Адреса редколегії:

Національний університет «Одеська юридична академія», кафедра міжнародного та європейського права, м. Одеса, 65009, вул. Фонтанська дорога, 23.
Тел. +38(048)719 8685.

«Права людини в період збройних конфліктів»: Міжнародна науково-практична конференція, присвячується Міжнародному дню прав людини, який відзначається міжнародною спільнотою 10 грудня. **31 жовтня 2025 р., м. Одеса: збірник матеріалів конференції. Одеса. 2025. 219 с.**

© НУ «Одеська юридична академія», 2025
© Кафедра міжнародного та європейського права НУ «ОЮА»

ВИКЛИКИ ДО ФУНДАМЕНТАЛЬНИХ ПРАВ ЛЮДИНИ В ЕПОХУ ЦИФРОВІЗАЦІЇ

Людство зараз стрімко розвивається в технологічну та цифрову епоху, в епоху цифровізації. В широкому сенсі процес цифровізації можна визначити як правові, політичні, економічні, культурні, соціальні та політичні зміни, спричинені використанням цифрових інструментів та технологій, які охоплюють приватну та публічну сфери. Зі зростанням кількості взаємодій між людьми та самим життям, що відбуваються онлайн, може здатися, що все має стати простішим та доступнішим. Певним чином так і є, але водночас ця цифрова епоха приносить нові виклики та нові моделі поведінки, які вимагають адаптації на всіх рівнях розуміння та дотримання вимог. Водночас цифровізація розширює можливості для просування та захисту прав людини, таких як свобода слова та інформації.

Цифровізація, яка в широкому сенсі представляє правові, політичні, економічні, культурні, соціальні та політичні зміни, спричинені використанням цифрових інструментів та технологій, охоплює приватну та публічну сфери, відроджує наше розуміння та дослідження прав людини в горизонтальному вимірі та впливає на перегляд їхніх антропологічних основ.

Свобода вираження поглядів у сучасних реаліях отримує завдяки цифровізації більш широкий спектр ресурсів, майданчиків та можливостей для осіб скористатися цим правом. Проте чим більше людей обговорюють своє життя та діляться своїми думками та ідеями в Інтернеті, право на свободу слова, фундаментальний компонент демократії, виходить за межі національних та міжнародних кордонів, потребує відповідного регулювання та захисту.

Через цифрову епоху та супутні технологічні розробки особиста інформація зараз більш вразлива до незаконного доступу, незалежно від того, чи це відбувається через збір даних компаніями для маркетингових цілей, чи через кіберзлочинців, які вторгаються до облікових записів електронної пошти. З одного боку людина реалізує свободу слова, а з іншого – може це робити анонімно, що часто може спонукати людей до дій, які погано регулюються та можуть завдати шкоди іншим людям, включаючи кібербулінг, онлайн-шеймінг та тролінг. Оскільки винних важко знайти, жертвам онлайн-насильства часто важко переконати їх припинити це. Ця проблема заважає людині здійснювати свої права на конфіденційність та недискримінацію.

Ще одним викликом у сфері фундаментальних прав людини є використання штучного інтелекту. Штучний інтелект зараз скрізь і може впливати практично на кожне право людини, на кожен аспект життя людини. Окрім серйозних ризиків, які створює використання штучного інтелекту для конфіденційності та захисту даних, він також може призвести до дискримінації або перешкоджати правосуддю. Більшість людей досі не усвідомлюють, якою мірою штучний інтелект використовується для прийняття рішень у їхньому житті, оскільки вони не проінформовані щодо алгоритму його дії, як цей алгоритм, який використовується приватними юридичними особами, та може зашкодити їхнім правам і поставити їх у невідгідне становище.

Ще у 2012 році Рада ООН з прав людини встановила важливий базовий принцип: права людини застосовуються однаково онлайн та офлайн, цифрові права є правами людини. Усі люди мають право вільно отримувати доступ до інформації, використовувати, створювати та публікувати її, користуватися та здійснювати свободу вираження поглядів,

інформації та комунікації, доки це не порушує прав інших. Аналогічно, кожен має право отримувати доступ до інформації, використовувати її, створювати, поширювати та публікувати її через цифрові медіа, блоги, вебсайти тощо; але доки поважаються права інших (Резолюція про сприяння та захист прав людини в Інтернеті) [1].

На рівні Європейського Союзу також відбуваються значні зрушення у сфері реалізації та захисту прав людини у цифровому просторі. ЄС прийняв низку нормативних актів владного характеру щодо цифрових прав і принципів, які відображають цінності ЄС та сприяють орієнтованому на людину, безпечне та стале бачення цифрової трансформації. Найважливішим документом є Декларація про цифрові права та принципи (European Declaration on Digital Rights and Principles for the Digital Decade), яка містить зобов'язання ЄС та держав-членів діяти з низки цифрових питань [2].

Важливим доповненням до вищезазначених документів є усвідомлення владними установами кожної держави зобов'язання визначити найкращі моделі механізмів управління цифровими платформами і використання цих середовищ в якості ресурсів у політичних, соціальних і культурних трансформаціях. Цифрові права – хоча вони надали величезні можливості для оптимізації та вдосконалення реалізації прав людини – одночасно зумовили більше можливостей для обмеження цих прав (наприклад, фальсифікації інформації тощо). Отже процес визначення сутності нових можливостей завдяки цифровим технологіям та захисту цих можливостей має відбуватись у двосторонньому порядку, об'єднанням зусиль національних та міжнародних інституцій.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ:

1. Резолюція про сприяння та захист прав людини в Інтернеті (Resolution on the Promotion, Protection, and Enjoyment of Human Rights on the Internet). URL: <https://www.ohchr.org/en/hr-bodies/hrc/regular-sessions/session20/res-dec-stat>
2. Європейська декларація про цифрові права та принципи (European Declaration on Digital Rights and Principles for the Digital Decade, COM/2022/28 final). URL: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=celex:52022DC0028>

Ключові слова: ООН, права людини, Рада ООН з прав людини, цифровізація, Європейський Союз, цифрові права, штучний інтелект, кібербезпека, конфіденційність даних.

Key words: UN, human rights, UN Human Rights Council, digitalization, European Union, digital rights, artificial intelligence, cybersecurity, data privacy.

Кузь Юрій Сергійович

*магістр права Київського національного університету імені Тараса Шевченка,
керуючий партнер Адвокатського бюро «Юридична компанія «Кузь та партнери»*

СМЕРТЬ МІЖНАРОДНОГО ПУБЛІЧНОГО ПРАВА

Кататонія (давньо грецькою *κατατείνω* — «натягувати, напружувати») — складний нейропсихіатричний поведінковий синдром, що характеризується аномальними рухами, нерухомістю, аномальною поведінкою та замкнутістю [1, pp. 1173-1177, 2].

І здавалося б, до чого медичний термін до юриспруденції? Відповідь дуже проста – міжнародне публічне право на даному етапі перебуває у стані кататонії.

Ми спостерігаємо жахливі речі і разом з тим ми повинні усвідомити елементарні речі –

ТКАЧЕНКО О.В.

Універсальна сингулярність прав людини: пролегомени концептуалізації в філософії правового порівняння.....150

МЕЖЕВСЬКА Л.В.

Припинення трудового договору в умовах воєнного стану: сучасні виклики та правові гарантії.....152

ПОЛІТОВА А.С.

Імплементация норм міжнародного права щодо захисту права на статеву свободу та статеву недоторканість у Кримінальний кодекс України: окремі аспекти.....153

ЛИННИК Т.В.

Міжнародні стандарти прав людини та їх співвідношення із національним законодавством.....156

ФЕДОРОВА Т.С.

Міжнародно-правове співробітництво у протидії економічній злочинності.....157

ЦИБУЛЬСЬКА О.Ю.

Щодо питання правозастосовування частини третьої статті 75 закону України «Про міжнародне приватне право».....160

КІТ Т.Б.

Вплив практики Європейського суду з прав людини на розвиток цивільного права України.....161

Секція № 8

Захист прав людини в сучасних кризових ситуація

АНДРЕЙЧЕНКО С.С.

In absentia як інструмент міжнародного правосуддя.....165

КАЛАШЛІНСЬКА М.В.

Роль міст у захисті прав людини в кризових умовах: досвід Любліна.....167

NEDELEA M.-O.

Justice Robert H. Jackson and the american vision of international criminal law at Nuremberg.....170

КІБЛИК Д.В., ОВСЯНІКОВА Т.О.

Торгівля людьми як наслідок воєнних злочинів: виклики для системи захисту прав людини в Україні.....171

БСЛОГУБОВА О. О.

Виклики до фундаментальних прав людини в епоху цифровізації173

КУЗЬ Ю. С.

Смерть міжнародного публічного права.....174

ГАЛАТ В.І.

Право продавця на усунення порушення у контексті поняття істотного порушення за Віденською конвенцією 1980 року.....178

КОВАЛЬЧУК А.Т.

Критерії визначення критичної енергетичної інфраструктури як військової цілі.....180